

From: Peter Aall Simonsen <Peter.Aall.Simonsen@svw.no>
Sent: onsdag 27. november 2019 10.11
To: Jan Arthur Sørensen
Subject: Krav om minstevannstand i Bordalsvatn - kommentarer [SVW-GENERELL.FID55570]

Att.: Jan Arthur Sørensen

Vilkårsrevisjon tilknyttet Tokke/Vinje-utbyggingen og til Statkrafts uttalelse av 7 oktober 2019 – virkninger av magasinrestriksjoner - kommentarer

Vi har gått igjennom Statkrafts svar av 7 oktober 2019 til NVEs spørsmål om tilleggsinformasjon av 14 mai 2019.

Etter vårt syn er svar og redegjørelser under brevets punkt VI / side 8 til 10 som anføres mot magasinrestriksjoner, ikke fyllestgjørende. Vi vil i det følgende redegjøre og begrunne dette.

1. Generell kommentar

I brevet (side 1 til 11) og notatet (side 43 følgende) ytres det en del utsagn om negative konsekvenser i form av flomfare, negative kjøringsmønstre, økte / ustabile priser og forsyningssikkerhet. Vi kan ikke se at de er understøttet ved henvisning til konkrete fakta eller henvisning til konkrete simuleringer som viser når slike konsekvenser inntreffer og kvantifiserer slike konsekvenser.

2. "Erfaring fra 2018 viser at etterspørselen også kan bli høyere enn tilsiget om sommeren, og at magasinene også om sommeren bidrar til sikker strømforsyning og relativt stabile priser" – side 9 annet avsnitt

Det er per i dag ikke problemer med forsyningssikkerheten i Sør-Norge sommerstid. Innføring av mykt krav om minimumsfilling vil ikke medføre at det ikke lengre blir tilfredsstillende forsyningssikkerhet.

I 2018 var for øvrig fyllingsgraden i Bordalsvatn unormalt høy hele sommeren. Vi har ikke tallmateriale, men antar at Statkraft har det. Vi vet ikke hva som var årsaken, men det kan kanskje ha sammenheng med pågående rehabilitering av Songadammen og at mer vann da kan ha blitt sluppet ned Bora og ned i Bordalsvatn i stedet for å bli ledet ned til Songavatn.

For så vidt gjelder de primære formål med revisjonsinstituttet viser vi til vårt brev av 12 oktober 2018. Stabile priser er ikke et av hovedformålene. Prisstabiliteten påvirkes av en rekke andre faktorer hvor mengde nedbør, temperatur, utviklingskapasitet, priser på kontinentet og vind spiller i større grad inn. Hvorvidt de ikke kan tappes fritt fra magasiner i perioden fra snøsmelting til en viss fyllingsgrad et nådd, vil ha begrenset betydning for prisstabilitet.

3. "Dersom det er mye snø igjen i feltet når den definerte vannstanden blir oppnådd kan det bli store overløp og flomtap." – side 9 tredje avsnitt / "I realiteten vil alle magasinrestriksjoner gi økt flomtap og lavere produksjon over året" – notatet side 43 annet avsnitt

Det er utfordrende å se at et mykt krav om minstevannstand på HRV minus 5 meter skal føre til store overløp og flomtap, og enda mindre flom som fører til skade. Antall kubikkmeter vann et magasin rommer de siste fem meter er normalt mer og til dels vesentlig mer, enn de

forutgående 5 meter. Bordalsvatn har mot vest en meget slak bunn fra HRV minus 5 meter til HRV. Den er også relativt slak mot nord og øst. Siste 5 meter på Bordalsvatn rommer betydelige mengder med vann.

Det må med andre ord være ekstreme mengder med snø på fjellet før man er i en situasjon hvor snøsmeltingen vil føre til et tilsig, som også er så komprimert i tid, at det ikke er mulig å tappe kontrollert unna.

Statkraft har snødybdemålinger og enkle observasjoner vil også avsløre om man har ekstreme snømengder. Dersom det noen gang skulle være slike ekstreme mengder, kan Statkraft søke om å få tappet unna allerede fra tidlig om våren.

4. "De største konsekvensene får vi med magasinrestriksjoner på de store høyfjellsmagasinerne Songavatn og Bordalsvatn" – side 9 fjerde avsnitt

Det vil naturlig nok ha større konsekvenser at store magasiner, som også representerer de store inngrepene, får innført myke restriksjoner sammenlignet med de mindre reguleringene.

5. "En restriksjon i Songavatn og Bordalsvatn i samsvar med kommunenes krav illustrerer tilnærming og konsekvenser:" – side 9 siste avsnitt følgende

I avsnittet etter over siterte setning gjøres det rede for mulige konsekvenser av magasinrestriksjoner.

Først skriver Statkraft at Songa antagelig må stå i tørrår og at de derfor vil tappe hardere fra andre magasiner. Det å tappe hardere fra andre magasiner er således et valg de selv gjør. Det er et valg som ikke tas alene av hensyn til miljøet, men selskapets økonomi og inntekter. Det kan tenkes, unntaksvis, ekstreme situasjoner med tørke hvor hensynet til kraftforsyningsikkerhet og / eller minstevannføring nedstrøms krever det.

Så skriver Statkraft at de i våte år vil kjøre ned magasiner nedstrøms "*for å unngå flomtap / tvangsproduksjon*". Med et mykt vilkår på HRV minus 5 meter vil det være betydelig kapasitet til å møte eventuelle ekstreme nedbørmengder og / eller ekstreme snømengder. Det er vanskelig å se at det er nødvendig å kjøre ned magasiner for å unngå flomtap. Merk ellers at de ikke skriver at det er nødvendig å senke nedstrøms for å unngå "skadeflom".

Det er uklart om Statkraft har forstått forslaget om myk magasinrestriksjon korrekt. De skriver blant annet "*[m]ed en restriksjon vil vi måtte stå fra 1 juli uavhengig av snømengden i fjellet.*" (side 10 første avsnitt). Forslaget er ikke at all produksjon må stå fra 1 juli, men at dersom man ikke har nådd en fyllingsgrad på HRV minus 5 meter, så må produksjonen stå. Det innebærer at dersom fyllingsgraden etter 1 juli har blitt HRV minus 5 meter, så kan Statkraft produsere. Er det da fortsatt mye snø i fjellet, så gir det rom til enda mer produksjon enn det som ellers følger av den nedbøren som ellers kommer.

Som forklart under punkt 3 over, er det lite tenkelig at det er slike ekstreme snømengder i fjellet at en buffer på HRV minus fem meter ikke er nok, og skulle en slik ekstrem situasjon oppstå, så kan det håndteres ved at Statkraft søker om å tappe også før HRV minus 5 meter nås.

6. Adgang til å søke om omgjøring

Statkraft kan til enhver tid søke om endring av eksisterende konsesjonsvilkår. Skulle det med tiden vise seg at et mykt minstevannstands-vilkår har uforutsette negative konsekvenser, kan Statkraft søke om endring av manøvreringsreglementet. Myndighetene vil da avgjøre om de finner grunnlag for noen endringer. Tilsvarende er det vanlig at det i nyere

manøvreringsreglementer bestemmes at staten kan endre vilkår dersom det er nødvendig av hensyn til miljøet.

Ta kontakt dersom det er noen spørsmål.

Med vennlig hilsen

Peter Aall Simonsen
Anne Maries vei 13
0373 Oslo
920 23 789

Fra: Peter Aall Simonsen <Peter.Aall.Simonsen@svw.no>

Sendt: fredag 12. oktober 2018 09:07

Til: Sørensen Jan Arthur <jaso@nve.no>

Kopi: 'Alfred Apeland' <alfred.apeland@gmail.com>; Peter Aall Simonsen _ Personlig Vilkårsrevisjon <{F55570}.GENERELL@svwdok.svw.no>

Emne: Krav om minstevannstand i Bordalsvatn [SVW-GENERELL.FID55570]

Hei,

Jeg viser til tidligere samtaler i anledning saken.

Vedlagt følger brev av dags dato med vedlegg i zip-file vedrørende krav om minstevannstand i Bordalsvatn fra følgende:

Beitelag

Havradalen beitelag

Tysvær beitelag

Overnattingssteder

Vågslid hotell

Haukeliseter fjellstue

Grunneierlag

Hardangervidda grunneiersamskipnad – avdeling Vinje

Grunneiere

Alfred og Gunnhild Apeland 101/1

Sigbjørn Havradalens etterkommer v/ verge Ivar Kyrkjeide 101/1 og 101/2

Tor Gunnar Groven 88/6

Trude E Wilskow Botn 100/1

Peter Aall Simonsen 88/12

Ted Botn

Nils Vågslid

Hytteforeninger

Haukelifjell hytteforening (97 hytter)

Listøyl hytteveforening (170 hytter)

Gamlestøylen hytteforening (40 hytter)

Vågslidfjell Hytteforening (20 hytter)

Hytteiere i Bordalen / Havradalen / Kråkemo

Elin og Knut Tore Apeland

Helene og Sigmar Apeland

Laila Apeland 101/8

Margit og Einar Apeland

Klara og Arne Skogheim

Carl Severin Bjurstedt 101/3

Ole Martin Bjurstedt 101/3

Per Sigurd og Tonje Velde

Vigdis og Dag Ness

Finn Åsvang

Jeger og fiskeforeninger

Haukeli jeger og fiskeforening

Jegere og fiskere

Tommy Lindskog

Bjørn Arne Lindskog

Rune Haaheim

Jonny Greve

Åsmund Hamre

Øyvind Lie

Eivind Skogheim

Johannes Apold

Knut Flatin

Gisle Espeland

Det er i tillegg enkelte ytterligere foreninger som har ytret ønske om å slutte seg til brevet, men som ikke har fått gjennomført avklaringer internt. Vi kommer tilbake med deres navn når de måtte ha fattet sine beslutninger.

Dette brevet med vedlegg sendes kun pr epost.

Ta kontakt dersom det er noen spørsmål.

Med vennlig hilsen

Peter Aall Simonsen

Anne Maries vei 13

0373 Oslo

920 23 789